

**Raportul generalizat privind realizarea în anul 2018
a Planului de acțiuni privind implementarea
Programului de promovare a economiei verzi în Republica Moldova pentru anii 2018-2020**

Nr · d/o	Acțiuni	Termenul de realizare	Responsabili de implementare	Indicatori de monitorizare	Măsurile întreprinse
<i>Obiectivul specific 1. Asigurarea, pînă în anul 2020, a condițiilor de bună guvernare și consolidarea potențialului instituțional și de management în domeniul promovării economiei „verzi” cu 30% la nivel național</i>					
1.	Continuarea activității Grupului de lucru interministerial pentru promovarea dezvoltării durabile și economiei „verzi” în vederea coordonării procesului de promovare a economiei „verzi” în țară	Anual	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Ministerul Economiei și Infrastructurii	Număr de ședințe ale grupului de lucru organizate; procese-verbale ale ședințelor elaborate; rapoarte anuale privind implementarea Programului elaborate	<p>Acțiune în curs de realizare.</p> <p>Grupul de lucru inter-ministerial pentru promovarea dezvoltării durabile și economiei „verzi”, s-a întrunit în ședință de lucru în data de 07.02.2019, unde au fost abordate obiectivele Programului pentru promovarea economiei verzi, ce se regăsesc în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030” și subiecte ce țin de asigurarea continuității coordonării, promovării și implementării principiilor economiei „verzi” la nivel național. A fost elaborat și semnat pe data de 25.02.2019 de către co-președinții GL interministerial Procesul-verbal nr. 1 al ședinței Grupului de lucru interministerial privind dezvoltarea durabilă și economia verde din 7 februarie 2019.</p> <p>A fost elaborat și semnat Ordinul comun al MADRM și MEI nr. 65/63 din 18.03.2019 cu privire la crearea Grupului de lucru interministerial pentru promovarea dezvoltării durabile și economiei „verzi”.</p> <p>În perioada aprilie-mai 2018 membrii GL au participat în elaborarea și coordonarea Raportului intermediar privind</p>

					implementarea Inițiativei de la Batumi privind Economia „verde” – BIG-E (2016), care a fost trimis la CEE ONU.
2.	Integrarea aspectelor de mediu, promovarea economiei „verzi” și adaptarea la schimbările climatice în documentele de politici sectoriale și legislația relevantă	2020	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; autoritățile administrației publice centrale	15 documente de politici sectoriale în care au fost integrate aspectele de protecție a mediului și economie „verde” (energie, agricultură, industrie, comerț, transport, construcții și sănătate publică)	<p>Acțiune în curs de realizare.</p> <p>Aspecte de mediu au fost introduse în Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică. Astfel, prezenta lege reglementează activitățile destinate să eficientizeze atât producerea, cât și utilizarea energiei, să sporească securitatea energetică a țării și să diminueze impactul negativ al sectoarelor energeticii asupra mediului prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.</p> <p>Integrarea aspectelor de protecție a mediului în documentele de politici și actele normative sectoriale s-a realizat în procesul de consultare/avizarea a acestor documente de către MADRM.</p> <p>Promovarea principiilor economiei „verzi” au fost incluse în lista acțiunilor prioritare din Obiectivul nr. 10 „Asigurarea dreptului fundamental la un mediu sănătos și sigur” al Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”, iar Indicatorii Creșterii Verzi au fost luați în considerație la naționalizarea ODD.</p>
6.	Supravegherea pieței sub aspectul respectării prevederilor legislației cu incidență în domeniul etichetării energetice	2019	Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței	Număr de controale efectuate; număr de produse testate	<p>Acțiune în curs de realizare.</p> <p>Pe parcursul anului 2018, Ministerul Economiei și Infrastructurii a promovat două Hotărâri de Guvern menite să completeze lista produselor cu impact energetic pasibile etichetării energetice. Astfel, la momentul actual lista enumeră 14 tipuri de produse, inclusiv pneuri, aspiratoare, încălzitoare de spații, încălzitoare de apă, etc.</p> <p>Totodată, reieșind din politica Guvernului de minimizarea a presiunii asupra sectorului comercial prin introducerea moratoriului asupra controalelor, pe parcursul anului 2018 Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței nu a reușit să-și exercite atribuțiile de verificare și</p>

					supraveghere a pieței stabilite prin Legea nr. 44/2014 cu privire la etichetarea energetică.
7.	Elaborarea instrumentelor economice pentru promovarea economiei „verzi”	2019	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Ministerul Economiei și Infrastructurii; Ministerul Finanțelor	Instrumente economice, taxe și plăți pentru susținerea promovării economiei „verzi” elaborate și aprobate	<p>Acțiune în curs de realizare.</p> <p>Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică, promovată de către Ministerul Economiei și Infrastructurii și adoptată de către Parlament în luna iulie a anului 2018 prevede crearea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, prin care părțile obligate (distribuitorii de energie electrică, gaze naturale și importatorii de produse petroliere) vor achita anual contribuții egale cu suma cheltuielilor necesare pentru realizarea măsurilor de eficiență energetică menite să asigure economiile anuale obligatorii. Astfel, Agenția pentru Eficiență Energetică va utiliza sursele financiare colectate prin intermediul schemei de obligații, inclusiv, pentru finanțarea proiectelor de eficiență energetică în sectorul industrial.</p> <p>În scopul realizării prevederilor Legii nr. 313 din 22.12.2017 cu privire la modificările Legii nr. 1540/1998 privind plata pentru poluare, a fost elaborat și aprobat Ordinul MADRM nr. 15 din 22 ianuarie 2019 „Cu privire la aprobarea formularului dării de seamă (EMPOLDEP19), modului de completare a acestuia și Instrucțiunii privind modul de calculare și achitare a plăților pentru emisiile și deversările de poluanți și depozitarea deșeurilor”, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 8 februarie 2019, nr. 38-47, art. 282 și poate fi accesat pe site-ul oficial al MADRM la adresa http://www.madrm.gov.md/ro/content/acte-departamentale, inclusiv și la adresa http://www.fisc.md/Ordine_IFPS.aspx?file=12102.</p> <p>Odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 209 din 29 iulie 2016 privind deșeurile, prin art. 12 se stabilesc cerințele principale privind responsabilitatea extinsă a producătorului (REP). Un prim pas în <i>implementarea principiului de responsabilitate</i></p>

					<p><i>extinsă a producătorului</i> este aprobarea Regulamentului privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (HG nr. 212 din 07 martie 2018) care prevede că deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE) vor fi colectate de sistemele colective (producători, importatori) în condiții favorabile pentru consumatorii finali (populația), prin atingerea țintelor stabilite pe țară pentru DEEE. Acest mecanism asigură respectarea principiile economiei circulare, în ceea ce privește gestionarea a 5 fluxuri de deșeuri (de ambalaje, de echipamente electrice și electronice, de baterii și acumulatori, de vehicule uzate și de uleiuri uzate). Acest principiu presupune întreprinderea de către <i>producătorul de produse</i>, în mod obligatoriu, a măsurilor de acceptare a produselor returnate și a deșeurilor care rămân după utilizarea respectivelor produse, de organizare a sistemelor de colectare și returnare a acestor produse prin intermediul centrelor comerciale, punctelor de colectare a deșeurilor municipale sau a sistemelor individuale sau colective înființate de ei însuși. Astfel se încurajează dezvoltarea, producerea și comercializarea produselor cu utilizări multiple, durabile din punct de vedere tehnic, care după ce au devenit deșeuri, pot face obiectul unei valorificări sigure și al unei eliminări care să nu polueze mediul înconjurător.</p> <p>În prezent este în proces de promovare cadrul normativ pentru punerea în aplicare a mecanismelor de colectare, reciclare, valorificare, eliminare pentru deșeurile de ambalaje, deșeurile de uleiuri, deșeurile de baterii și acumulatori, vehicule scoase din uz.</p>
<p>Obiectivul specific 2. Asigurarea, până în anul 2020, a promovării măsurilor de implementare a principiilor economiei „verzi”, astfel încât 17% din consumul final brut de energie să provină din surse regenerabile și eficiența energetică să fie îmbunătățită cu 8,2%</p>					
9.	Elaborarea indicatorilor de eficiență energetică	2019	Agenția pentru Eficiență Energetică;	Set de indicatori elaborat	<p>Acțiune realizată.</p> <p>În sensul acestei activități Agenția pentru Eficiență Energetică a identificat un șir de indicatori în domeniul eficienței</p>

			Biroul Național de Statistică		energetice. O parte din aceștia sunt calculați anual de către Agenție, în baza datelor statistice disponibile pe pagina web a Biroului Național de Statistică. Totodată, în vederea evaluării progresului înregistrat în legătură cu îndeplinirea obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice, în anexa nr. 7 a Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică au fost introduși un șir de indicatori care necesită a fi calculați anual în acest sens.
12.	Promovarea producerii de energie din surse regenerabile (solară, eoliană), inclusiv din biomasă (din agricultură, silvicultură)	2019	Agenția pentru Eficiență Energetică; Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	Număr de proiecte, instalații	Acțiune în curs de realizare La sfârșitul anului 2018, au fost înregistrate 36 de instalații producătoare de energiei regenerabilă, montate pe parcursul anilor 2017-2018, și anume: - 13 instalații solare, cu o puterea totală de 1503.5 kW; - 20 de instalații Eoliene, cu puterea totală de 33280 kW; - 2 instalații pe Biogaz, cu puterea de 1704; - 1 Hidrocentrală, cu puterea de 254. Pe parcursul anului 2018 au fost finalizate 3 proiecte în domeniul EE și SER descrise mai jos: 1. Proiectul „Consolidarea capacităților locale privind producția colectoarelor solare în Republica Moldova”, finanțat de către Ministerul Economiei al Republicii Polonia. Proiectul a avut ca scop promovarea utilizării energiei regenerabile în țară și crearea locurilor de muncă prin instalarea unei linii de producere a colectoarelor solare echipate cu tehnologii moderne avansate și care angajează femei și bărbați calificați. Activitățile proiectului au fost: - Lansarea unei linii de asamblare a colectoarelor solare; - Instruirea personalului tehnic specializat; - Producerea unui lot de 100 colectoare solare. Bugetul total a fost de 273 620 EURO, și a fost implementat pe parcursul anilor 2016-2018.

				<p>2. Proiectul „Cooperarea bilaterală pentru introducerea tehnologiilor care utilizează resursele de energie regenerabilă în Moldova” finanțat de către Ministerul Mediului al Republicii Lituania.</p> <p>Obiectivul principal al proiectului a fost de a proiecta, implementa, monitoriza și evalua funcționalitatea unei instalații fotovoltaice cu o capacitate de 55 kW. Proiectul a demonstrat viabilitatea tehnică și economică a noilor tehnologii de energie pentru a suplimenta sursele tradiționale de energie electrică și va contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră prin utilizarea sistemelor fotovoltaice (PV).</p> <p>Activitățile proiectului au fost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Importul echipamentelor în Republica Moldova; - Montarea instalației fotovoltaice pe acoperișul clădirii amplasate pe adresa C. Tănase 9, din mun. Chișinău; - Monitorizarea producerii de energie electrică și colectarea datelor. <p>Bugetul total a fost de 228 690 EURO, și a fost implementat pe parcursul anilor 2017-2018.</p> <p>3. Proiectul „ Implementation of training actions in the field of Energy Efficiency standards and certification” finanțat de către Italia Lavoro S.p.A., Republica Italia.</p> <p>Scopul proiectului a fost transferul de cunoștințe prin diseminarea tehnicilor și metodelor recunoscute pe plan internațional și prin consolidarea sistemului de formare profesională din Moldova care vizează eficiența energetică și energia regenerabilă.</p> <p>Activitățile proiectului au fost:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selectarea unui grup de 20 de persoane care au fost instruite atât în Italia cât și în Moldova; - Organizarea sesiunilor de instruire în Italia și Moldova; - Prezentarea lucrărilor de curs și înmânarea diplomelor.
--	--	--	--	--

					<p>Bugetul total a fost de 48 000 EURO, și a fost implementat pe parcursul anilor 2017-2018.</p> <p>În scopul asigurării promovării producerii de energie din surse regenerabile (solară, eoliană) pe parcursul anului 2018 MADRM a emis 2 acorduri de mediu pentru proiectul „Construcția parcului eolian „PIETROSU” și proiectul „Construcția și punerea în funcțiune a centralei eoliene „Căușeni” cu puterea totală instalată de 63MW”.</p>
13.	Promovarea panourilor solare pentru generarea energiei electrice pentru gospodării și instituții publice	2019	Agenția pentru Eficiență Energetică; Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	Număr de proiecte, instalații	<p>Acțiune în curs de realizare.</p> <p>A fost data în exploatare instalația fotovoltaică montată în cadrul proiectului „Cooperarea bilaterală pentru introducerea tehnologiilor care utilizează resursele de energie regenerabilă în Moldova” finanțat de către Ministerul Mediului al Republicii Lituania. Instalația a fost montată pe acoperișul clădirii aflate pe adresa Constantin Tănase 9, din mun. Chișinău.</p> <p>Au fost identificate mecanisme de finanțare pentru proiectul de modernizare a bazinului Grădiniței de copii nr. 225 din or. Chișinău.</p> <p>Au fost purtate negocieri cu CFM în vedere implementării măsurilor de eficientizare a consumului de energie la instalațiile ce aparțin instituției date.</p>
<p>Obiectivul specific 3. Asigurarea, până în anul 2020, a ecologizării a circa 30% din întreprinderile mici și mijlocii prin suport adecvat în implementarea principiilor economiei „verzi”</p>					
16.	Elaborarea unui plan național cu privire la ecologizarea întreprinderilor mici și mijlocii pentru adaptarea acestora la tranziția	2018	Ministerul Economiei și Infrastructurii; Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului	Plan național elaborat și aprobat	<p>Acțiune în curs de realizare.</p> <p>Pe parcursul perioadei de raportare, ODIMM a analizat practica în domeniul promovării culturii din domeniul economiei „verzi” în rândul IMM-lor cât și experiența altor țări și a participat la evenimente tematice în procesul de elaborare a conceptului Programului. A fost realizat Studiul privind „Gradul de percepție de către IMM a conceptului economiei verzi”</p>

	spre o economie „verde” prin promovare, schimb de bune practici și mobilizare de fonduri		Întreprinderilor Mici și Mijlocii		http://odimm.md/files/ro/pdf/rapoarte/Raport%20Economia%20Verde.pdf Cu suportul expertului UE în dezvoltarea antreprenorială și ecologizarea IMM, Ministerul Economiei și Infrastructurii și ODIMM elaborează <i>programul de suport al IMM privind implementarea principiilor economiei „verzi”</i> care se va axa pe 3 beneficii economice cheie în ceea ce privește ecologizarea IMM-urilor: <ul style="list-style-type: none"> - eficiență – reducerea costurilor întreprinderii printr-o mai bună gestionare a resurselor și deșeurilor în vederea obținerii profitului și competitivității pe termen lung; - calitate- îmbunătățirea reputației și a imaginii întreprinderii, fapt care va ajuta la accesarea piețelor noi; - întreprindere responsabilă – crearea locurilor de muncă mai sănătoase, mai satisfăcătoare și mai sigure din punct de vedere ecologic.
Obiectivul specific 4. Asigurarea, până în anul 2020, a promovării agriculturii ecologice prin implementarea principiilor economiei „verzi” și extinderea suprafeței de teren agricol utilizat pentru agricultura ecologică cu circa 20%					
22.	Creșterea suprafeței de terenuri agricole cu producție ecologică și a numărului de agricultori ecologici	Anual	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	Suprafața de terenuri pe care sînt cultivate plante pentru produse alimentare ecologice (ha/an); număr de producători și fermieri ecologici	Ațiune în curs de realizare. Pe parcursul anului 2018 în agricultura ecologică a fost înregistrată suprafața de 7235,83 ha. De asemenea în 2018, 105 agenți economici au aplicat benevol schema de certificare a produselor ecologice.
26.	Organizarea atelierelor, a emisiunilor, a expozițiilor, elaborarea	Anual	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	Număr de ateliere, emisiuni, expoziții și spoturi TV cu privire la	Ațiune în curs de realizare. Pe parcursul anului 2018 au fost organizate:

	spoturilor TV pentru promovarea agriculturii ecologice			agricultura ecologică realizate	<p>- 2 ateliere de lucru Evaluarea Națională a Exportului Produselor Ecologice din Republica Moldova cu suportul UNDP;</p> <p>- Masa rotundă, în cadrul expoziției MOLDAGROTEH, cu genericul „Necesități și provocări ale sectorului agriculturii ecologice pentru următorii 5 ani”;</p> <p>- trei zile de câmp în perioada 5, 7 și 9 iunie 2018 cu tematica „Culturile de câmp și soiurile de perspectivă pentru agricultura ecologică”, organizat de MADRM cu suportul proiectului ”Suport Instituțional în Agricultură ecologică din R Moldova” susținut de Agenția Cehă de Dezvoltare.</p> <p>S-a participat la expoziția internațională BIOFACH în orașul Nürnberg, Germania, în perioada 14 – 17 februarie 2018 susținută de MIEPO. Grupul de producători din Republica Moldova a fost format din 9 producători care au prezentat o varietate de produse de origine autohtonă, printre care: vin, cereale, miez de nucă, prune, suc de aronia, ceai și lavanda.</p> <p>În cadrul proiectului „Servicii de extensivitate pentru promovarea abordărilor agro-ecologice pentru proiectare și administrare în perioada de tranziție către sisteme alimentare mai durabile în Moldova”, susținut de FAO au fost elaborate 10 spoturi publicitare ”10 istorii de succes în Agricultură ecologică”.</p>
Obiectivul specific 5. Reducerea, până în anul 2020, a poluării aerului cu 30% prin dezvoltarea transportului durabil					
37.	Organizarea și promovarea Săptămânii europene a mobilității	Anual	Ministerul Economiei și Infrastructurii	Săptămâna europeană a mobilității organizată anual	<p>Acțiune în curs de realizare.</p> <p>Săptămâna europeană a mobilității s-a desfășurat în perioada 17-23 septembrie 2018 cu genericul “O mobilitate nepoluantă, partajată și inteligentă” în cadrul căreia s-a promovat utilizarea transportului ecologic nepoluant, mijloacelor de transport în comun, mersului pe jos și cu bicicleta. Inspecțiile de mediu teritoriale în comun cu Autoritățile Publice Locale au organizat și desfășurat activități care au avut ca scop sensibilizarea întreprinderilor locale de profil și a populației cu privire la</p>

					poluarea aerului atmosferic cu substanțe nocive de la transportul auto.
Obiectivul specific 6. Asigurarea, până în anul 2020, a promovării măsurilor de implementare a principiilor economiei „verzi” în domeniul construcțiilor cu 15%					
39.	Promovarea materialelor de construcție și a standardelor pentru eficiența energetică a clădirilor	2020	Ministerul Economiei și Infrastructurii; Agenția pentru Eficiență Energetică	Număr de standarde elaborate și aprobate	Acțiune în curs de realizare - Prin Hotărârea Guvernului nr.1103/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind inspecția periodică a sistemelor de climatizare din clădiri au fost implementate 2 standarde pentru promovarea performanței energetice a clădirilor. - Codul Practic CP G.04.14:2018 implementează 2 standarde pentru promovarea performanței energetice a clădirilor. - Prevederile normativului în construcții NCM M.01.02:2016 Metodologia de calcul al performanței energetice a clădirilor și 10 standarde reflectate în referințele normative promovează performanța energetică a clădirilor.
40.	Promovarea principiilor orașelor „verzi” și aplicarea indexului european al orașului „verde”	2019	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Ministerul Economiei și Infrastructurii	Principiile orașelor „verzi” integrate în planurile urbanistice generale	Acțiune în curs de realizare În proiectul Codului urbanismului și construcțiilor sunt prevăzute principiile de dezvoltarea a componentei de urbanism în baza principiilor orașelor verzi, durabile. La moment proiectul Codului este aprobat în primă lectură de Parlamentul Republicii Moldova. Concomitent, în anul 2018 s-a dat start proiectului „Orașe verzi durabile pentru Moldova” obiectivele căruia sunt: - Catalizarea investițiilor în dezvoltarea urbană ecologică cu emisii reduse de carbon printr-o abordare urbanistică integrată; - Încurajarea inovației, planificării participative și parteneriatelor cu o varietate de entități din sectorul public și privat.
41.	Monitorizarea elaborării planurilor urbanistice generale care vor include	Anual	Ministerul Economiei și Infrastructurii	Raport anual elaborat și publicat	Acțiune în curs de realizare Raportul va fi realizat și publicat până la sfârșitul anului 2019.

	infrastructura pentru transportul durabil (linii de autobuz, transport electric, piste pentru bicicliști, parcări și stații de încărcare pentru unitățile de transport ecologice)				
42.	Minimizarea consumului de materiale, resurse naturale și energie pe durata întregului ciclu de viață al clădirilor	2020	Ministerul Economiei și Infrastructurii	Număr de clădiri construite conform cerințelor de minimizare a consumului de resurse și energie	Acțiune în curs de realizare. La etapa actuală se elaborează cadrul secundar aferent Legii nr.128/2014 privind performanța energetică a clădirilor.
Obiectivul specific 8. Asigurarea, până în anul 2020, ca cel puțin 15% din toate achizițiile publice să corespundă criteriilor de achiziții durabile					
52.	Actualizarea Legii nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice	2018	Ministerul Finanțelor; Agenția Achiziții Publice	Legea privind achizițiile publice revizuită și avizată	Realizat. Legea nr. 131 din 3 iulie 2015 privind achizițiile publice în vederea alinierii legislației naționale la acquis-ul comunitar a fost modificată prin Legea nr. 169 din 26 iulie 2018 http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=376886 .
53.	Organizarea unor licitații-pilot pentru categoriile selectate de produse durabile	2018	Agenția Achiziții Publice	Număr de licitații-pilot organizate și entități publice implicate	Realizat. Au fost lansate 15 proceduri de achiziții publice, iar două autorități contractante au încheiat contracte de achiziționare a bunurilor și lucrărilor ce întrunesc criteriile durabile. Lista Autorităților Contractante implicate: Direcția Generală Educație, Tineret și Sport Chișinău; Direcția Educație, Tineret și Sport sectorul Centru; Direcția Educație, Tineret și Sport sectorul Ciocana; Direcția Educație, Tineret și Sport sectorul Botanica;

					<p>Direcția Educație, Tineret și Sport sectorul Buiucani; Direcția Educație, Tineret și Sport sectorul Rîșcani; Direcția Generală Educație a Consiliului Raional Ialoveni; Direcția Învățământ a Consiliului Raional Căușeni; Direcția Generală Educație a Consiliului Raional Ștefan Vodă; Direcția Generală Educație a Consiliului Raional Orhei; Direcția Învățământ a Consiliului Raional Hîncești; IMSP Spitalul Clinic Municipal de Copii “Valentin Ignatenco”; IMSP Spitalul Clinic al Ministerului Sănătății; IMSP Spitalul Clinic Municipal “Sf. Arhanghelul Mihail”; IMSP Spitalul Clinic Municipal Nr.1.</p>
54.	Actualizarea instrucțiunilor cu privire la achiziții, ținând cont de lecțiile învățate în cadrul licitațiilor-pilot	2018	Agencia Achiziții Publice	Număr de instrucțiuni cu privire la achiziții revizuite și finalizate	<p>Realizat. Drept suport metodologic au fost elaborate două Documentații standard: 1. Documentația standard pentru achiziții publice de uși și ferestre ce întrunesc criteriile durabile; 2. Documentația standard pentru achiziții publice de produse alimentare ecologice. Este de menționat, că documentațiile standard au ca parte componentă: „<i>SECȚIUNEA 1 - INSTRUCȚIUNI PENTRU OFERTANȚĂ</i>”.</p>
55.	Organizarea instruirilor pentru furnizori cu privire la respectarea criteriilor de durabilitate și de certificare, precum și diseminarea celor mai bune practici pentru	2018	Agencia Achiziții Publice	Număr de furnizori instruiți	<p>Realizat. 1. Atelier de formare în achiziții publice durabile pentru autoritățile contractante, la care au participat 30 participanți. 2. Atelier de formare în achiziții publice durabile pentru operatori economici (furnizori) la care au participat 26 participanți. 3. Organizate 5 ateliere de lucru pentru operatorii economici, cu genericul „Achiziții durabile”.</p>

	punerea în practică a directivelor adoptate de Uniunea Europeană în domeniul etichetării ecologice				4. Masă rotundă cu privire la achizițiile publice durabile, la care au participat 40 participanți. Subiectele generale discutate: Ecologizarea economiei în Vecinătatea Estică, conceptul durabilității, conceptul achizițiilor publice durabile, cadrul legal al Republicii Moldova și instrumente pentru implementarea achizițiilor durabile etc.
57.	Elaborarea unui manual privind achizițiile publice durabile	2018	Agenția Achiziții Publice	Manual elaborat	Realizat. A fost elaborat și publicat „ <i>Ghidul privind achizițiile publice durabile</i> ”, care se regăsește în format electronic, pe pagina web a Agenției la rubrica „ACHIZIȚII DURABILE”: /https://tender.gov.md/ro/content/ghid-privind-achizi%C8%9Biile-publice-durabile .
58.	Modificarea paginii web a Agenției Achiziții Publice și completarea acesteia cu componenta de achiziții publice durabile	2018	Agenția Achiziții Publice	Pagină web modificată și completată	Realizat. Pagina web a Agenției Achiziții Publice conține rubrica: „ACHIZIȚII DURABILE”, cu toată informația necesară. https://tender.gov.md/ro/tip-de-pagin%C4%83-avansat%C4%83/achizi%C8%9Bii-durabile
59.	Elaborarea specificațiilor tehnice pentru cel mai larg răspândite produse ecologice	2018	Agenția Achiziții Publice; Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	Act normativ aprobat	Realizat. Drept suport metodologic au fost elaborate două Documentații standard: 1. Documentația standard pentru achiziții publice de usi și ferestre ce întrunesc criteriile durabile. 2. Documentația standard pentru achiziții publice de produse alimentare ecologice.

					Este de menționat, că documentațiile standard cuprind: „ <i>SECȚIUNEA 4 CAIET DE SARCINI</i> ”, care include specificațiile tehnice ecologice ale obiectului achiziției.
Obiectivul specific 9. Sporirea, pînă în anul 2020, a nivelului de cunoștințe privind economia „verde” și dezvoltarea durabilă în rîndul elevilor și studenților cu cel puțin 30%					
60.	Includerea educației ecologice și a educației pentru dezvoltare durabilă în calitate de subiecte multidisciplinare și obligatorii în instituțiile de învățămînt primar, secundar general și profesional tehnic	2019	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	Număr de discipline incluzînd prevederi cu privire la protecția mediului (teoretice și practice); număr de suporturi didactice noi elaborate	Acțiune în curs de realizare. În Planul-cadru pentru învățămîntul primar, gimnazial și liceal, anul de studii 2018 – 2019 este inclusă <i>Educația pentru dezvoltarea durabilă</i> , care prevede „formarea la elevi a unor competențe transversale în domeniul nominalizat”. Educația ecologică în instituțiile de învățămînt se realizează în cadrul: orelor obligatorii, orelor opționale și activităților extrașcolare. Prin intermediul Planului-cadru pentru învățămînt este promovată dezvoltarea competențelor transversale la elevi, prin prisma mai multor domenii prioritare, unul dintre acestea fiind <i>Educația pentru dezvoltarea durabilă</i> . Cadrele didactice orientează elevii la disciplinele școlare tangente domeniului sere utilizarea competențelor în domeniul educației ecologice, pentru înțelegerea și identificarea de soluții în cazul problemelor locale și globale, precum și cele de dezvoltare durabilă, de mediu, de economie „verde”, de conservare a energiei și de promovare a măsurilor de eficiență energetică. Pentru organizarea orelor opționale, cadrele didactice dispun de Curriculumul la disciplina opțională <i>Educația ecologică</i> pentru clasele I– XII și Curriculumul la disciplina opțională „Chimia și explorarea mediului” pentru clasele X-XII (aprobat de Consiliul Național pentru Curriculum și prin Ordinul ME nr. 874 din 8.09.2015).
62.	Includerea în curriculumul	2020	Ministerul Educației,	Curriculum al specialităților	Acțiune în curs de realizare.

	specialităților economice a disciplinelor pentru promovarea economiei „verzi” atât la ciclul I, studii superioare de licență, cât și la ciclul II, studii superioare de masterat, precum economia mediului, managementul mediului, ingineria mediului		Culturii și Cercetării; Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	economice elaborat	<p>În universitățile de stat și cele private sunt deschise facultăți sau specialități, ce implementează educația pentru dezvoltarea durabilă/educația ecologică, după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Universitatea de Stat din Moldova – specialitățile <i>Ecologie și Protecția mediului ambiant</i>; discipline cu conținut în domeniul ecologiei se conțin și la specialitățile <i>Silvicultura și grădini publice, Geologie, Meteorologie</i>; - Universitatea Tehnică a Moldovei – specialitățile <i>Ingineria și protecția apelor, Ingineria mediului</i>; - Universitatea de Stat din Tiraspol – specialitățile <i>Biologie și Ecologie</i>; - în Universitatea Agrară de Stat din Moldova – specialitățile <i>Protecția plantelor, Ingineria mediului, Ecologie</i>; - Universitatea Liberă Internațională din Moldova – specialitatea <i>Ecologie</i>; <p>Studii de doctorat, ciclul III/programe postdoctorale se realizează în cadrul USM, UTM, UATM, Institutul de Geografie și Ecologie, în cadrul cărora funcționează și consiliile specializate respective pentru susținerea tezelor de doctorat.</p>
68.	Promovarea școlilor ecologice și a școlilor pentru dezvoltare durabilă, aplicarea setului Green Pack	2019	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	Număr de școli ecologice și școli pentru dezvoltare durabilă care aplică setul Green Pack promovate	<p>Acțiune în curs de realizare.</p> <p>Centrul regional de Mediu pentru Europa Centrală și de Est în colaborare cu MECC au elaborat conținuturi didactice privind dezvoltarea durabilă și aplicarea setului Green Pack în instituțiile de învățământ. Este necesară formarea cadrelor didactice în aplicarea conținuturilor elaborate.</p>
<p>Obiectivul specific 10. Creșterea, până în anul 2020, a nivelului de sensibilizare a publicului privind economia „verde” și dezvoltarea durabilă cu cel puțin 30%</p>					

72.	Organizarea componentei tematicе „Economia verde. Fabricat în Moldova” în cadrul expoziției „Fabricat în Moldova”	Anual	Ministerul Economiei și Infrastructurii; Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Camera de Comerț și Industrie	Expoziție organizată; număr de companii participante, care promovează principiile economiei „verzi”	Acțiune în curs de realizare. În cadrul expoziției „Fabricat în Moldova din 31 ianuarie 2018 a fost organizată masa rotundă (ediția 3) sub aspectul de informare și conștientizare a publicului despre principiile economiei verzi. Masa rotundă a fost deschisă de Președintele Camerei de Comerț și Industrie, Secretarul General de Stat al MEI și Reprezentantul Delegației UE în RM. La eveniment au participat agenți economici, studenți și reprezentanți ai ONG. Ediția a patra a mesei rotunde „Economia Verde. Fabricat în Moldova” a avut loc pe data de 01 februarie 2019, fiind organizată de MADRM, MEI, CCI și AO EcoContact.
Obiectivul specific II. Crearea, până în anul 2020, a sistemului de monitorizare a indicatorilor creșterii „verzi”					
75.	Elaborarea și publicarea raportului cu privire la indicatorii creșterii „verzi”	Anual	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Ministerul Economiei și Infrastructurii; Biroul Național de Statistică	Raport cu privire la indicatorii creșterii „verzi” elaborat și plasat pe pagina web a Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	Acțiune în curs de realizare. Raportul cu privire la indicatorii creșterii „verzi” pentru anul 2018 va fi elaborat în baza datelor statistice valabile. Primul Raport a fost elaborat în 2017: http://www.eap-green.org/resources/Raport_RO.pdf